Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Lausunto

15.11.2022

VN/4326/2022
VN/4326/2022-MMM-65

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto kansalaisaloitteeseen KAA 2/2021 vp Lakialoite turpeen energiakäytön lopettamiseksi

Kansalaisaloitteessa KAA 2/2021 esitetään lain laatimista turpeen energiakäytön kieltämiseksi. Esityksen mukaan turpeen käyttö kiellettäisiin polttoaineena tai polttoaineen tuotannossa 31.5.2025 lähtien.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että turpeella on roolinsa sekä kotimaisen energiahuoltovarmuuden turvaamisessa että kasvu- ja kuiviketurpeena Suomessa. Turpeen osuus energian tuotannossa on alentunut merkittävästi viime vuosina. Vuonna 2021 turpeen osuus energian kokonaiskulutuksesta oli 2,7 prosenttia. Merkittävin selittävä tekijä polttoturpeen käytön alenemiselle on ollut päästöoikeusmaksujen aiheuttama kokonaiskustannuksen nousu.

Turpeen energiakäytön kehittymistä tulevaisuudessa on arvioitu viime vuosina useammissa selvityksissä. Esimerkiksi AFRY arvioi Työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2020 tilaamassa selvityksessä turpeen nykyistä energiakäyttöä ja käytön kehittymistä erilaisilla päästöoikeuden hinnoilla ja turpeen verotasoilla. Selvityksessä arvioitiin turpeen energiakäytön markkinaehtoista kehitystä, investointeja turpeesta luopumiseksi sekä erilaisten turpeen verotasojen merkitystä. Selvityksessä todettiin, että turvetta käytetään Suomessa noin 260 kattilassa ja kattiloiden kokoluokka vaihtelee hyvin pienistä lämpökattiloista suuriin CHP-laitoksiin. Turvetta poltetaan tyypillisesti seospolttona muiden polttoaineiden, lähinnä biomassan kanssa. Kattilateknisistä syistä turpeen osuudelle on monissa biomassaa käyttävissä kattiloissa minimiosuus, jolloin turpeen korvaaminen kokonaan biomassalla edellyttäisi investointeja kattiloihin ja esimerkiksi rikinsyöttöä kattilaan. Turpeen minimiosuus vaihtelee kattilakohtaisesti. Uudemmat kattilat on yleensä suunniteltu polttamaan myös pelkkää biomassaa, mutta vanhempien kattiloiden turpeen minimiosuuden vaikutuksesta turvetta tarvitaan nykytilanteessa edelleen tietty tekninen minimimäärä Suomessa lämmöntuotantoon.

Edellä kuvatusta voidaan todeta johtopäätöksenä, että turpeen energiakäyttö alenee Suomessa markkinaehtoisesti, mutta tietty tekninen minimimäärä on edelleen toimivan lämmöntuotannon edellytys. Tämän tiedon valossa maa- ja metsätalousministeriö ei pidä perusteltuna esitettyä lakialoitetta turpeen käytön kieltämiseksi polttoaineena tai polttoaineen tuotannossa 31.5.2025 lähtien.

Korostamme myös Varautumisen ministeriryhmässä huhtikuussa 2022 sekä Kansallisessa ilmasto- ja energiastrategiassa tehtyjä linjauksia polttoturpeen roolista huoltovarmuudessa ja kannatamme polt-

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Maa- ja metsätalousministeriö				
PL 30 00023 Valtioneuvosto	Hallituskatu 3 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.mmm@gov.fi

toturpeen riittävästä varmuusvarastoinnista tehtyjä päätöksiä. Turpeen varmuusvarastoinnilla varaudutaan mahdolliseen polttoaineiden niukkuuteen korvattaessa metsähakkeen tuonnin päättymistä Venäjältä.

Kun tarkastellaan turpeentuotantoa Suomessa kokonaisuutena, maa- ja metsätalousministeriö korostaa myös, että kasvu- ja kuiviketurpeen korjaamisen taloudellinen kannattavuus perustuu vahvasti siihen, että niitä tuotetaan polttoturpeen korjaamisen yhteydessä. Pidämme tärkeänä, että kasvu- ja kuiviketurpeen kotimainen tuotanto turvataan jatkosakin. Kasvu- ja kuiviketurpeiden tuotanto on Suomessa noin kaksi miljoonaa kuutiometriä vuodessa, mikä on noin 10 % vastaavan jakson polttoturpeen käyttömäärästä. Turpeella on sekä kasvihuonekasvatuksessa, kuivikkeena ja metsäpuiden taimikasvatuksessa optimaalisia fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia, joten sen korvaaminen muilla tuotteilla on toistaiseksi vaikeaa. Esimerkiksi Sitra totesi selvityksessään (2020), että kasvu- ja kuiviketurvetta korvaavista materiaaleista ei ole tällä hetkellä saatavilla riittävästi tietoa, jotta voitaisiin luotettavasti arvioida, kuinka suuri osa turpeen muusta kuin energiakäytöstä voitaisiin kestävästi korvata muilla materiaaleilla. Lisäksi todettakoon, että turvetta voidaan käyttää myös aktiivihiilen valmistuksessa, täyte- ja lujiteaineena komposiittirakenteissa sekä hoitoturpeena.

Yhteenvetona tehtyyn kansalaisaloitteeseen toteamme, että turpeen energiakäyttö alenee Suomessa markkinaehtoisesti, mutta turpeella on keskeinen merkitys energiantuotantomme huolto- ja toimitusvarmuudessa ja lisäksi polttoturpeen nostolla on keskeinen merkitys kasvu- ja kuiviketurpeen tuotannolle. Näiden seikkojen valossa **maa- ja metsätalousministeriö ei pidä perusteltuna lain laatimista turpeen energiakäytön kieltämiseksi.** Lisäksi pidämme tärkeänä, että hallitusohjelmassa asetettu tavoite turpeen energiakäytön puolittamisesta 2030 mennessä toteutetaan alueellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla ja siten, ettei muutos vaaranna Suomen sähkön ja lämmön toimitus- ja huoltovarmuutta.

Liitteet

Jakelu Eduskunnan talousvaliokunta

Tiedoksi